HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.



**הלכה מחזירין אף הסבר.** סבירא ליה לשמואל ממזירין מנן: **אדא דיינא.** מנסטר"ל ממונה: **גרביה.** קח נגדו עד שיבא: **אפא.** רבה משכחתיה לרב יהודה כו': **פא תנא דידן.** ממקומנו הוא ולא שמענו זאת מפיו על הכתב: **ולאו בדידיה גרסינן.** בתמיה. שאילו לא בתא לא למדנו: **שניא ליה ידיה.** נשמנית ידו ממקומה. מגושטיינ"ל בלע"ז: **הכי אמי.** היה עוסק בעניים הרבה ושואל: **בחדא מחיפא מחיפנהו.** בתליגה אחת מרגמוי[ז]: **הילא דחיפמר.** דמתניתין לאו דוקא תנן לימתר:

## הדרן עלך חבית

**שואל. שנא יאמר הלויני.** מפרש בגמרא: **שחל להיום בשבת.** ולא מזכר מע"ש לקמות: **נאחר יו"ט.** ליום שלאחריו: **גבי' הלויני.** משמע לזמן מרוכה וקי"ל במסכת מכות (דף ג:) סתם הלוואה ל' יום ואפי' מלוה זה לכתוב על פנקסו כך וכך הלויתי כדי שלא יסכא: **ת"ל וכיון דכתוב נמי זימנין דכתי למימר הלויני ואמר בשאילני ולא קפיד עליה.** והוא הלוואה: **נשבת אמי.** כי אמר בשאילני סבר להלוואה היא ואמי למכתב ומחי ליכר מיכא: **ר"ג ת"ל בשבת כיון דבשאילני שרו ליה רבנן הלויני לא שרו ליה מינכרא מילתא ולא אתי למכתב ואתי למכתב: אמרו רבנן.** במסכת בילה[ט]: **כל כמה דאפשר לשנויי משנינן.** לתמרינן[י] המבית כדי יין לא יביאם בסל ובקופה כו':

בגמרא

**שואל** [ט][יג]אדם מחבירו כדי יין וכדי שמן ובלבד שלא יאמר לו [ד]הלויני וכן האשה מחבירתה בכרות ואם אינו מאמינו מניח טליתו אצלו ועושה עמו חשבון לאחר שבת וכן ערב פסח בירושלים שחל להיות בשבת מניח טליתו אצלו ונוטל את פסחו ועושה עמו חשבון לאחר יום טוב: **גבי'** א"ל רבא בר רב חנן לאביי מאי שנא השאילני ומאי שנא הלויני אמר ליה השאילני לא אתי למיכתב הלויני אתי למיכתב והא כיון דבחול זימנין דבעי למימר ליה הלויני וא"ל השאילני ולא קפיד עילויה ואתי למיכתב בשבת נמי אתי למיכתב א"ל [יג](בחול דלא שנא כי א"ל הלויני ל"ש כי א"ל השאילני לא קפדינן עילויה אתי למיכתב) בשבת כיון דהשאילני הוא דשרו ליה רבנן הלויני לא שרו ליה מינכרא מילתא ולא אתי למיכתב [יג]א"ל רבא בר רב חנן לאביי מכדי אמרו רבנן [ה]כל מילי דיום טוב כמה דאפשר לשנויי משנינן הני נשי דמלין חצבייהו מיא מ"ט לא משנין [ו]משום דלא אפשר היכי לעבדי דמליין בחצבא רבא לימלו בחצבא זוטא הא קא מפשו בהילוכא דמליין בחצבא זוטא לימלו בחצבא רבא קא מפשו במשוי ניפרום

**שואל אדם מחבירו כדי יין וכדי שמן ובלבד שלא יאמר לו הלויני.**

פירש רש"י טעמא משום דסתם הלוואה ל' יום ולפי שהוא לזמן מרובה יותר מצאלה אתי למיכתב ובקצה לר"ת דסתם [א]שאלה (ב) ל' יום כדאמרינן בהמתנות (דף מד.)[ז] טלית שאולה כל ל' יום פטורה מן הלילית ומחרינן נמי דסתם השכר בימות הגשמים ל' יום ואפילו בשאר ימות השנה כל ל' יום פטור מן המזוזה מכאן ואילך חייב במזוזה אלמא דסתם שאלה ל' יום אימא ולהכי פטורה כל ל' יום לחמר שאולה היא אבל מכאן ואילך נרגה כמו שלו ומיהו יכול לומר לרש"י[ב] לאו משום לית ליה מתנא לדינא בתוך ל' יום שאין לריך להחזיר דוקא היה חייב להחזיר (ג) לעבידי דאינשי דמשאלי פתוח משלשים יום[ג] אבל טפי לא משאלי אינשי שלא יחזיר[ד] וריש פירש אמרי אינשי שאולה היא[ה] ור"י פירש גם להיינו טעמא דשאלה לפי שהיא חוזרת בעין[ו] לא אתי למיכתב אבל לשון הלוואה אינו חוזר בעין[ז] ואתי למיכתב ותע"ג דכי שאיל מיניה כדי יין וכדי שמן לא הדרי בעין מ"מ מתוך שמוזכר לו לשון שאלה זכור[ח] הוא ולא אתי למיכתב.[ט] מ"ר וכן פירש ה"ר פורת:

**אתקין רבא במחוזא דדרו בדוחקא כו'.** גרוס ספרים שלנו כתוב כאן ולא בפירוש רש"י וכרים המביא כדי יין (ביצה דף ל. ושם) גרסה שהוא מקומו וזה לשון פירוש הקונטרס בביצה דדרו בדוחקא משום שאדם יחיד נוטה בחוץ על כתיפו בטורח אם לא לאתתו לעורך יום טוב ביו"ט כגון חבית או שק מלא פירות ישתנו ביו"ט בדיגלא עתר שקורין פורק"א בלרך נוטלי מלא למכור מפני שלריך לשנות וכשאתנה ישנה להקל משאו ולא להרבות טורח ביו"ט ועתר זה נוח לאתת או משא כבד וכשנוטל בו חבית שיעשה בכתף ישנה להקל דדרו בדיגלא משוי חבית גדולה שרגילה לאתת בדיגלא לילדו בחצרא ישאתו ביו"ט בב' בני אדם במוט על כתפיים להיינו נמי שינוי להקל דדרו בחצרא במוט על כתפיים לילדו ביו"ט חוזר משוי בכתפיים במוט בידים משום שינוי וכפינו הוא ולא להקל מ"מ שינוי הוא ומינו מרבה טורח בשינוי דדרו בכתפיים ניפרום קורדא קל הוא ומינו מכביד ושינוי בעלמא הוא ולהנהו על כתן לאתו ומשמע ממון פירוסו דכל הלה משוי אחד להם בשוה ומין זה נוטל יותר הלא אנוסה משאו בעיני אחר ממה שהיה רגיל וזה דחקו אתם שכל הלו ממעטים משאם משאר היו רגילים לשאת קצתם הא לאחר בשמוך[ד] משבני בהילוכא משמע מפירוסא לחברת נוטלים שני בני אדם שפיר במוט בשנים ויש בו משוי שני בני אדם שנוטלים כל מה שרגילין לשאת בדיגלא ודיגלא היא משוי שני בני אדם כלאחר משמע בבבא מליעא בפ"ק השוכר את הפועלים (דף פג.) וקשיא לר' לאתם משמע נמי לחברת אין בו משוי לשני בני אדם לאחר אתם דדרו בחברת ואיתאר משאם פלגא מ"ט נפיש לאחד ווזטר לתרי ולאחר לפליעה ולאחר לפליעה ולאחר לחומש בדיגלא ולילדו בחברת ואע"פ שאנוסים בהילוכא הוי ווזטר לתרי ונרגה לחברת לשום אדם אינו נרגה עובדא לאחר כאן דיגלא ומשום הכי דדרו בדיגלא ואע"פ שאנוסים בהילוכא יכול לשנות כיון שאינו נרגה כל כך עובדא לאחר והשתא אתי שפיר דדרו בחברת לילדו בחברת אע"פ שבוודאי מרבה במשאו הוא נוטל בידים המוט מכשנושאו על כתיפו מ"מ כיון שאינו נרגה עובדא לאחר כמו חברת יכול לעשות כעין שמצינו גבי בהמה מסוכנת דתנן בביצה (דף כה.) שאסור בשבת לא יביאנה במוט אלא בידו אבל יביאנה בשנים ותנן נמי (דף כט: ושם) בהמביא כדי יין לא יביאם בסל ובקופה אלא מביא הוא על כתפיו או לפניו אלמא הני מע"ג דמפשי בהילוכא[א] כיון שאינו עושה כל כך כדרך שעושה באחר[ב] יש לו לשנות[ג] והשתא דשמוך דמליין בחצבא זוטא ודמליין בחצבא רבא עובדא לאחר ובעינן שנושאים זה נושאים זה הלכך אין לו לשנות לא להקל ולא להכביד כדפי' טעמא ובהשתא לעיל ברים מפנין (דף קכז.) לא שייכא עובדא לאחר שאינו מטלטל אלא בבית מוזיל לזוזי.[ד] מ"ר. ובהשתא דשאתה בשבת פירש ברים מפנין (ג"ז שם) בע"פ ואומו שפירש כאן עיקר ועוד קשה לי לפי' הקונטרס דדרו בכתפיים אאתי ניפרום קורדא עליה הוא ליה למימר לידרו בחברת כיון שאינו מרבה במשאו מכשנושאו על כתפיים אלא במוט בידים ולא בכתפיים ומשמע נמי מתוך פירושו ולפירוש רבי אתי שפיר:

ניפרום



נו א טוש"ע או"ח סימן שכח סעיף מז:
נז ב שם סעיף ג:
**א** ג ד מיי' פכ"ג מהל' שבת הלכה יב סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סימן תקי סעיף ח:
ג ה מיי' פ"ח מהלכות י"ט הלכה ג ו סמג לאוין עה טוש"ע או"ח סימן שכג סעיף י וסימן שכה סעיף ה:

## לעזי רש"י

מנשטר"ל [מינישטרי"ל]. פקיד, שוטר.
אשולשיינ"ר [אישלושיי"ר]. לנקוע.

## מוסף רש"י

**איתמר.** נתרפא (ב"מ פז. סנהדרין קב:). **בחדא מחתא מחיתנהו.** וכי בתליגא אחת מתרגמא לכולם, לשון עוכד מחי (שמות לגן כב תרגום של מעשה חורב) דמיקון דבר קלו לו לחיגי למיגא, שמבדל **מת בבריו** (חולין נח: וכע"ז פסחים מב.).
הדרן עלך חבית

## מוסף תוספות

א. נמי. תום' ברע"ם.
ב. דסתם הלוואה ל' יום ואי תבע לי' תוך ל' יום לא פרע לי' אבל שאלה. תום' ברע"ם. ג. דהדרא בעינא. תום' ר"י ז"ל. [ן]למה ליה לעכובי ביה עד ל' יום. ריטב"ם. ד. כשאינו מטיל בה ציצית לא אתי לידי חשדא דמימר. רשב"ם. ה. הא לבתר מכאן אתי לידי חשדא ולעולם המשאיל סתם אין לו זמן. רשב"ם. ו. [והוא] רואה אותה, לא חייש לשכחה. רשב"ם. ז. (ד)חייש לשכחה. רשב"ם. ח. דהר"ל למימר 'הלויני'. מי' הר"ן. ט. אבל לעולם כשם שסתם הלוואה ל' יום כך סתם שאלה ל' יום. מי' הר"ן. י. דפשיטא לגמרי היא. תום' הרא"ש. יא. משום טרחא יתירא לא קפדינא. תום' ביצה כט: ד"ה המביא. יב. עדיף טפי לאפושי בהלוכא. תום' ביצה כט: ד"ה המביא. יג. כי היכי דלא לתחזי דעביד כעובדי דחול. תום' ביצה כט: ד"ה המביא. יד. ולכך קאמר למעוטי בהלוכא עדיף טפי משום טרחא יתירא. תום' ביצה כט: ד"ה המביא.

## הגהות הב"ח

(א) גמ' לא יטרפם בנון (אבל רוסן) מל"מ וי"ב ס"ח אבל טובל: (ב) תוס' ד"ה עומל וכו' דסתם שאלה נמי ל' יום: (ג) בא"ד היה מיב להחזיר אלא דעבידי: (ד) ד"ה אתקין וכו' דאתי למימר כסמוך הא קא מפשי בהילוכא:

## גליון הש"ס

**מתני' שואל אדם מחבירו.** עי' ניזוקלמי פ"ח דשביעית על מ"ב הוסף בר"ש שם:

## רבינו חננאל

הלכה מחזירין את השבר. רבה בר בר חנא לא איקלע לפומבדיתא לא על לפירקיה דרב יהודה שדריה לאדא דיילא א"ל זיל גרביה אזיל גרביה אתא אשכחיה דקא דריש אין מחזירין את השבר א"ל הכי אמר רב חנא בגדתאה אמר שמואל הלכה מחזירין את השבר א"ל הא חנא דידן והא שמואל דידן ולא שמיע לי ולאו בדינא גרבתיך: מי שנפרקה ידו כו': רב אויא הוה יתיב קמיה דרב יוסף שניא ליה ידיה א"ל הכי מאי אסור והכי מאי א"ל אסור אדהכי איתפח ידיה א"ל מאי תיבעי לך הא תנן כמי שנפרקה ידו או רגלו לא יטרפם בצונן אבל (ה) רוחץ כדרכו ואם נתרפא נתרפא א"ל ולא תנן אין מחזירין את השבר ואמר רב חנא בגדתאה אמר שמואל הלכה מחזירין את השבר אמר ליה כולהו בחדא מחיתא מחיתנהו היכא דאיתמר איתמר היכא דלא איתמר לא איתמר:

## הדרן עלך חבית

**שואל** אדם מחבירו כדי יין וכדי שמן ובלבד שלא יאמר לו הלויני וכן האשה מחבירתה בכרות ואם אינו מאמינו מניח טליתו אצלו ועושה עמו חשבון לאחר שבת וכן ערב פסח בירושלים שחל להיות בשבת מניח טליתו אצלו ונוטל את פסחו ועושה עמו חשבון לאחר יום טוב: **גבי'** א"ל רבא בר רב חנן לאביי מאי שנא השאילני ומאי שנא הלויני אמר ליה השאילני לא אתי למיכתב הלויני אתי למיכתב והא כיון דבחול זימנין דבעי למימר ליה הלויני וא"ל השאילני ולא קפיד עילויה ואתי למיכתב בשבת נמי אתי למיכתב א"ל (בחול דלא שנא כי א"ל הלויני ל"ש כי א"ל השאילני לא קפדינן עילויה אתי למיכתב) בשבת כיון דהשאילני הוא דשרו ליה רבנן הלויני לא שרו ליה מינכרא מילתא ולא אתי למיכתב א"ל רבא בר רב חנן לאביי מכדי אמרו רבנן כל מילי דיום טוב כמה דאפשר לשנויי משנינן הני נשי דמלין חצבייהו מיא מ"ט לא משנין משום דלא אפשר היכי לעבדי דמליין בחצבא רבא לימלו בחצבא זוטא הא קא מפשו בהילוכא דמליין בחצבא זוטא לימלו בחצבא רבא קא מפשו במשוי